

Carlo Collodi PİNOKYO'NUN SERÜVENLERİ

Çeviren: Eren Cendey

Resimleyen: Sedat Girgin

2. basım

Carlo Collodi
PİNOKYO'NUN
SERÜVENLERİ
Bir Kuklanın Öyküsü

Çeviren: Eren Cendey ■ Resimleyen: Sedat Girgin

Yayın Yönetmeni: Samiye Öz
Yayın Koordinatörü: Hande Anapa
Kapak ve İç Tasarım: Gözde Bitir S.
Tasarım Uygulama ve Dizgi: Gelengül Çakır
Düzeltili: Fulya Tükel
Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Eko Matbaası

1. Basım: 1991

2. basım: Mart 2009

ISBN 978-975-510-287-0

Le Avventure di Pinocchio, Carlo Collodi

© Eren Cendey

© Sedat Girgin

© Can Çocuk Yayınları,

Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2009

Can Sanat Yayınları Yapım, Dağıtım, Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33
www.cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

CAN
ÇOCUK

Bu kitabın sahibi:

Carlo Collodi

1826'da Floransa'da doğdu. Doğduğunda adı böyle değildi. Şöyleydi tam olarak: Carlo Lorenzini. İlahiyat okudu, çeşitli dergi ve gazetelerde yazılar yazdı, hatta kendisi de politik bir mizah dergisi çıkardı. Sonraları çocuklar için yazmaya başladı. 1881 yılında yazdığı Pinokyo, yüzyılı aşkın bir süredir, dünyanın bütün dillerinde kim bilir kaçınıcı baskısı yapılan çok ünlü bir kitap.

Geppetto Usta'yı ve Pinokyo'yu Yutan Köpekbalığı

Pinokyo'yu ilk okuduğumda on yaşında bile yoktum. Demek ki sene 1968 bile değilmiş. Kitaba, Pinokyo'nun serüvenlerine bayılmıştım. Daha sonra kitabı on kereden fazla okudum. O kadar çok sevmiştim. Kitaptaki resimler bile gözümün önünden yıllarca gitmemişti. Pinokyo kendini yutan balinanın yanında babasıyla burun buruna geldiğinde Geppetto Usta üzerinde billur şişeye takılmış bir mum yanan masanın başında oturmaktaydı. Balina Geppetto Ustayı, batan bir geminin mallarıyla birlikte yutmuştu. Kitabı sonradan kızlarıma okudum, okuttum. Hep o Pinokyo, hep o Kedi ile Tilki, hep o Mavi Saçlı Peri ve hep o Balina...

Çevirmenliđe başlamamın neredeyse 25. yılında Can Çocuk Yayınları bana *Pinokyo*'yu çevirmemi

önerdi. Elbette çok sevindim. Çeviriye başlamadan önce piyasadaki sayısız *Pinokyo* kitabına göz attım. Anladığım kadarıyla sadece biri özgün dilinden çevrilmişti. Çevirim sonlarına yaklaştığımda, bir köpekbalığı *Pinokyo*'yu yutunca gerçekle yüz yüze geldim! Meğer kitabın aslında bir balina değil, bir köpekbalığı varmış! Ve elli seneyi aşkın bir süredir bu bize balina olarak aktarılmış.

Daha sonra *Pinokyo*'nun İngilizce ve Almanca baskılarını kontrol ettim ve onlarda söz konusu olan balığın balina değil köpekbalığı olduğunu gördüm.

Belki anlatımda kullanılan ve balığın abartılı büyüklüğünü tanımlayan sıfatlar yüzünden –kim bilir kaç yıl önce yapılan– ilk çeviride bunun bir köpekbalığı olamayacağı düşünülmüş ve Türkçe'ye balina olarak aktarılmıştı.

Ve... elli seneyi aşkın bir süredir, birkaç kuşak okura sunulan *Pinokyo* gibi çok ünlü bir çocuk klasiğinde ya yeni bir çeviri yapılmamış ve hepsi bir öncekinden kopya edilmişti ya da yeni baştan çeviri yapan çevirmenler balınayı ağızlarına almaktan çekinmişlerdi!

Yaramaz kukla *Pinokyo* 125 yaşına bastığında bu benim *Pinokyo* okurlarına bir armağanım olsun!

Eren Cendey

Bir

Marangoz Kiraz Usta çocuk gibi ağlayan, gülen bir odun parçası bulur...

Bir zamanlar...

“Bir kral varmış!” Küçük okurlarım hemen böyle diyeceklerdir.

“Hayır çocuklar, yanıldınız. Bir zamanlar bir odun parçası varmış.”

Bu öyle değerli bir tahta parçası değildi, kışın odaları ısıtmak amacıyla ateş yakmak için sobaya ya da ocağa atılan odun parçalarından biriydi.

Nasıl olduğunu bilmiyorum ama günlerden bir gün, bu odun parçası Antonio Usta adındaki yaşlı bir marangozun dükkânına geldi; burnunun ucu her zaman olgun bir kiraz gibi kırmızı ve parlak olduğundan bu marangozu herkes Kiraz Usta adıyla tanırdı.

Kiraz Usta bu odun parçasını görünce pek neşelendi; sevinçle ellerini ovuşturarak usulcacık şöyle dedi:

“Bu odun tam zamanında çıktı karşıma; sehpanın ayağını bundan yapabilirim.”

Bunu der demez de keskin baltasını eline aldı ve dış kabuklarını temizleyip soymaya girişti; ama daha ilk darbeyi indirdiği anda kolu havada asılı kaldı. İncecikten bir sesin ona yalvardığını işitir gibi olmuştu.

“Bu kadar sert vurmasana!”

İyi yürekli Kiraz Usta'nın ne hale geldiğini düşünün!

Bu incecik sesin nereden geldiğini anlayabilmek için şaşkın gözlerini odanın dört bir yanında gezdirdi ama kimseleri göremedi! Tezgâhın altına baktı, kimse yoktu; hep kapalı duran dolabın içine baktı, kimse yoktu; talaş sepetine baktı, kimse yoktu; hatta dükkânın kapısını açıp sokağa bile baktı ama gene kimseyi göremedi. Neydi peki bu ses?

Bir yandan gülüp bir yandan takma saçını kaşıyarak “Şimdi anladım,” dedi. “Demek ki bana öyle geldi. Hadi, gene işe koyulayım.”

Aynı ince ses bu kez de “Ufff! Canımı yaktın!” diye bağırdı.

Kiraz Usta bu kez donup kaldı; korkudan gözleri yüzünden dışarı fırladı; dili çenesine sarktı ve çeşme kulplarındaki komik suratlara benzedi.

Kendinde konuşma gücünü yeniden bulduğunda korkudan titreyerek ve kekeleyerek şöyle dedi:

“Peki ama ‘Ufff’ diye bağırın bu ince ses kime ait? Burada in cin top oynuyor. Yoksa bu odun parçası bir çocuk gibi ağlamayı ve sızlanmayı öğrenmiş olmasın? İşte buna inanmam. Tam karşımda duruyor; bütün benzerleri gibi tam ocağa atmalık, üstüne de bir fasulye tenceresi oturtmalık bir odun parçası. Yoksa? İçine biri gizlenmiş olmasın? Ah, eğer içine biri gizlendiyse, yandı. Şimdi ben onun canına okurum!”

Böyle söyleyerek, bu zavallı odun parçasını yakaladığı gibi acımasızca odanın duvarlarına vurmaya başladı.

Sonra da gene inleyen bir ses var mı diye, durup dinledi. İki dakika sessizliğe kulak verdi, bir şey duymadı; beş dakika dinledi, ses yoktu; on dakika geçti, odada hâlâ derin bir sessizlik vardı.

“Anladım,” dedi kendini gülmeye zorlayarak ve takma saçını şöyle bir karıştırarak. “Demek ki ‘Ufff’ diyen sesi ben uydurmuşum! Hadi, yeniden işbaşı yapayım.”

Yüreğini saran korkuyu dindirmek, cesaretini toplayabilmek için kendi kendine bir türkü tutturdu.

Baltasını bir kenara bırakıp bu kez eline rendesini aldı; odunu güzelce rendeleyip temizlemeye niyet etmişti ama rendeyi aşağı yukarı gezdirdikçe aynı ince sesin kıkırdarak,

“Dur! Beni gıdıklıyorsun!” dediğini işitti.

İşte bu sefer Kiraz Usta yıldırım çarpmış gibi yere

yığıldı. Gözlerini yeniden açtığıında yerde oturuyordu.

Yüzü allak bullak olmuştu, her zaman kıpkırmızı olan burnunun ucu bile korkudan masmavi kesilmişti.

İki

Kiraz Usta odun parçasını arkadaşı Geppetto'ya armağan eder; o da bundan dans edebilen, kılıç çekebilen, ölümcül taklalar atan olağanüstü bir kukla yapmaya niyet eder.

Tam o anda biri kapıya vurdu.

Ayağa kalkmaya hali olmayan marangoz "Girin," diye seslendi.

Bunun üzerine içeriye adı Geppetto olan neşeli ve canlı bir ihtiyarcık girdi; mahallerin çocukları onu kızdırmak istediklerinde, takma saçının sapsarı rengi yüzünden Polendina diye seslenirlerdi çünkü polendina mısır unundan yapılan lapanın adıydı.

Geppetto aslında hırçın bir insandı. Polendina diye çağrılmaya hiç gelemezdi. Anında bir canavara dönüşürdü ve işte o zaman onu kimseler yatıştırıramazdı.

"Günaydın, Antonio Usta," dedi Geppetto. "Yere

oturmuş ne yapıyorsunuz böyle?”

“Karıncalara sayı saymayı öğretiyorum.”

“Kolay gelsin.”

“Sizi buraya getiren neydi dostum Geppetto?”

“Bacaklarım. Antonio Usta, aslında sizden bir ricada bulunmak için gelmişim.”

“Buyurun, emrinizdeyim,” diyen marangoz dizlerinin üstünde doğruldu.

“Bu sabah bir hevese kapıldım.”

“Dinleyelim bakalım neymiş.”

“Şöyle tahtadan ama dans edebilen, kılıç çekebilen, hoplayıp zıplayıp taklalar atabilen bir kukla yapmaya niyet ettim. Bu kuklayı alıp bir lokma ekmek, bir bardak şarap parası kazanmak için dünyayı dolaşmak istiyorum. Ne dersiniz?”

Nereden çıktığı belli olmayan o incecik ses “Bravo Polendina!” diye bağırırverdi.

Kendisine Polendina diye seslenildiğini işiten Geppetto, öfkeden biber gibi kızarıverdi ve marangoza dönerek, bütün kızgınlığıyla şöyle dedi:

“Neden alay ediyorsunuz benimle?”

“Kim alay ediyormuş?”

“Bana Polendina dediniz!”

“O ben değildim.”

“Sanki ben mi seslendim kendime öyle? Elbette siz söylediniz.”

“Hayır!”

“Evet!”

“Hayır!”

“Evet!”

Giderek hiddetlenen iki arkadaş çatışmayı sözden öze döktüler ve birbirlerinin üzerine atıldılar; birbirlerini tırmaladılar, ısırıldılar, çimdiklediler.

Kavga bittiğinde Geppetto Usta'nın takma saçı Antonio Usta'nın elleri arasındaydı; Geppetto Usta da ağzından marangoz dostunun takma saçını temizlemeye uğraşıyordu.

Antonio Usta “Verin benim takma saçımı!” diye bağırdı.

“Siz de benimkini verin de barışalım.”

İki ihtiyar takma saçlarına kavuşup el sıkıştıktan sonra hayat boyu iyi dost kalacaklarına yemin ettiler.

“Pekâlâ, dostum Geppetto,” dedi marangoz barışma üzerine, “benden ne istiyordunuz?”

“Kuklamı yapabilmem için bir odun parçası isteyecektim; verebilir misiniz?”

Antonio Usta büyük bir memnuniyetle kendisinde onca korku yaratan odun parçasını aldı. Ama tam arkadaşına uzatırken odun parçası bir sıçramayla ellerinin arasından sıyrıldı ve gidip zavallı Geppetto'nun sıksa bacağına vurdu.

“Ah! Demek siz bir armağan verirken bu kadar kibarlık gösterebiliyorsunuz! Az daha bacağımyı topal edecektiniz!”

“Yemin ederim ki, bunu yapan ben değilim!”

“Demek ki benim!”

“Bütün kabahat bu odunun...”

“Odunun olduğunu ben de biliyorum ama onu bacağıma atan sizdiniz.”

“Ben atmadım!”

“Yalancı!”

“Geppetto, lütfen hakaret etmeyin bana, yoksa size Polendina derim...”

“Eşek!”

“Polendina!”

“Katır!”

“Polendina!”

“Çirkin maymun!”

“Polendina!”

Kendisine üçüncü kez Polendina dendiğini işiten Geppetto'nun gözleri yuvasından fırladı ve marangozun üzerine atıldı; yeniden dövüşmeye başladılar.

Kavga bittiğinde Antonio Usta'nın burnunda iki tırmık izi daha vardı; ötekinin de ceketinin iki düğmesi daha kopmuştu. Böylece hesaplaştıktan sonra el sıkıştılar ve hayat boyu iki iyi dost olarak kalmaya söz verdiler.

Geppetto Usta odun parçasını kolunun altına aldı, Antonio Usta'ya teşekkür etti ve topallayarak evinin yolunu tuttu.

Geppetto eve dönünce hemen bir kukla oymaya girişir ve ona Pinokyo adını verir. Kukla ilk yaramazlıklarını sergiler...

Geppetto'nun evi ancak merdiven altından ışık alabilen, zemin katında bir odacıktı. Eşyaları bundan daha basit olamazdı: kötü bir iskemle, perişan bir yatak ve kırık dökük bir masacık. Dipteki duvarda içinde ateş yanan bir ocak görünüyordu ama bu, duvara resmedilmiş bir ateşti; işin hoşu ateşin yanı başında neşeyle fokurdayan, içinden gerçekmiş gibi görünen bir buhar tüten tencere resmi de vardı.

Eve girer girmez, Geppetto hemen aletlerini aldı ve kuklasını yapmak için odunu doğramaya, oymaya

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

 CAN
ÇOCUK

Carlo Collodi PİNOKYO'NUN SERÜVENLERİ

Yaramaz kukla Pinokyo nasıl akıllandı?

Pinokyo'yu tanımayan yoktur: Hani yalan söyledikçe burnu uzayan, başına olmadık dertler açmaktan usanmayan şu yaramaz kukla!

Babası Geppetto Usta'nın öğütlerine kulak asmadan, bildiğini okuyan Pinokyo, en tehlikeli kişilerle ve olaylarla karşı karşıya kalır; tekinsiz yolculuğu bir köpekbalığının midesinde son bulur! Pişman olmasına olur, ama artık çok geçtir... Pinokyo'nun başına gelenleri okurken hem çok heyecanlanacak, hem çok güleceksiniz. Tüm yaramazlıklarına karşın, bu sevimli kuklayı çok seveceksiniz.